

TARTALOMJEGYZÉK

A SZAKMAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	2
1. BEVEZETÉS	3
2. HELYZETELEMZÉS	4
2.1 Az ellátandó célcsoport, terület	4
3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
A szülő joga, hogy:	5
A szülő kötelessége, hogy:	5
A gyermek joga, hogy:	5
3.1 Hitvallásunk	6
3.2 A kisgyermeknevelő, mint modell	7
4. HUMÁN ERŐFORRÁS	7
5. DOLOGI-TÁRGYI FELTÉTELEK	8
6. A BÖLCSŐDE ALAPFELADATA	10
7. A BÖLCSŐDE EGYÜTTMŰKÖDÉSE	10
7.1 Intézményen belüli együttműködés	10
7.2 Más intézményekkel történő együttműködés	11
8. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS	12
8.1 A bölcsődei nevelés-gondozás célja	12
8.2 A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei	13
8.3 A bölcsődének nevelési-gondozási alapfeladatai	16
8.4 A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei	18
9. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK GONDOZÁSA NEVELÉSE FEJLESZTÉSE	24
9.1 A felvétel rendje:	26
9.2. A sajátos nevelési igényű gyermek elhelyezési módja a bölcsődében:	26
9.3. Személyi feltételek	26
9.4. Tárgyi feltételek	26
9.5. Nevelés – gondozás – fejlesztés	28
9.6 Dokumentáció	30
10. A BÖLCSŐDEI ÉLET SZERVEZÉSE	32
10.1 Gyermekcsoport szervezése	32
10.2 Napirend	32
11. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	33
12.A BÖLCSŐDE SZOLGÁLTATÁSÁRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA	33
12.1 Nyilvánosság	33
12.2 Kapcsolattartás a szülőkkel	34
Szervezett programok	35
13.A SZOLGÁLTATÁSTNYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI	35
14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE	36
14.1. Testi fejlődés	36
14.2. Lelki fejlődés	36
14.3.Szociális fejlődés	37
15. BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ	38
15.1. Intézményvezető által vezetett nyilvántartások:	38
15.2. Kisgyermeknevelők által vezetett nyilvántartások:	38
18. ZÁRSZÓ	40
LEGITIMÁCIÓ	40

A SZAKMAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- ❖ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ❖ 15/1998. (IV. 30.) NM- rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- ❖ 369/2013. (X. 24.) kormányrendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- ❖ 328/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások és térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- ❖ 368/2011. (XII. 31.) kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- ❖ A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja
- ❖ 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM- rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- ❖ 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról
- ❖ 8/2000/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- ❖ 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról

1. BEVEZETÉS

Bölcsődénk 2017-től neveli és gondozza a gyermekeket kiváló szakemberek közös együttműködésével.

Célunk, hogy dolgozóink szervezett és irányított keretek között végezzék nevelési-gondozási tevékenységüket a módszertani irányelvek, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával.

Fontos, hogy jó minőségű munkát végezzenek a gyermekek és szülők általános megelégedettségére.

Fontosnak tartjuk a szakmai tudás gyarapítását, hogy minél magasabb szintű nevelés-gondozást tudjunk biztosítani.

További célunk az eddigi szakmai színvonal megtartása, magasabb szintre emelése, valamint a gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése.

Kiemelt célunk, hogy a Bölcsődei szakmai programunk összhangban legyen Pedagógiai Programunkkal, mely az Óvodai Alaprogramra épül, hangsúlyozza a gyermekközpontúságot, az óvoda funkcióinak, szerepének, nevelési rendszerének hatékonyságát. Az óvoda arculatát a nevelőtestületben együtt tevékenykedő dolgozók alakítják. Nevelési programunk kiemelt tevékenységi formája a külső világ tevékeny megismerése. Helyi adottságainkat kihasználva a gyermekek közvetlenül körülvevő természeti és társadalmi környezetükből olyan tapasztalatokat szerezhettek, melyek életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodásukhoz, tájékozódásukhoz nélkülözhetetlenek.

Bölcsődénk saját nevelési-gondozási program szerint dolgozik, amit „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alaprogramja” figyelembevételével dolgozott ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

Kívánom, hogy ez a közös munka, erősítsen meg mindenkit nevelési és gondozási hitvallásában, hogy a jövőben is együtt dolgozhassunk a gyermekekért, és formálhassuk a bölcsőde arculatát.

Nagy Tamásné
Intézményvezető

2. HELYZETELEMZÉS

Intézményünk, a **Nagylózi Virágfüzér Óvoda és Bölcsőde** 2017-ben nyitotta meg kapuit.

A bölcsődénk 20 hetes kortól fogadja a gyermekeket.

A bölcsődei csoportba 8 gyermek vehető fel.

2.1 Az ellátandó célcsoport, terület

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében életkornak megfelelő napközbeni ellátást nyújt a gyermekeknek: nevelést, gondozást, felügyeletet, foglalkoztatást és étkeztetést. Segíti a szülők munkavégzését, munkaerő piaci visszatérését, képzésen történő részvételét.

A bölcsődei ellátás alapfeladata a 3 éven aluli, családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátása, szakszerű nevelése, gondozása. A bölcsődei ellátás keretében az Nktv. 4.§ 25. szerinti sajátos nevelési igényű gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

Továbbá férőhelyet biztosítunk azon gyermekeknek, akiknek szociális vagy egyéb ok miatt szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás.

A község társadalmi összetételéből, a családok anyagi helyzetéből adódóan a gyermekek értelmi, érzelmi, és szocializációs szintje igen eltérő.

- Sok szülő dolgozik Ausztriában ami a mindennapos ingázást az ebből adódó fáradtságot, időhiányt vonzza maga után.
- A családok egy része „jöttment”. A jobb élet és lehetőségek miatt költözött az ország ezen részére hátrahagyva családját vagy akár ingatlanát is.
- Ezen családoknak nincsenek itt gyökereik csak önmagukra számíthatnak.
- A családokban jellemzően 1-2-3 gyerek van
- A szülők iskolai végzettsége vegyes képet mutat

3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Intézményünk küldetése a törvényi előírások és a helyi igények szerinti színvonalas szakmai szolgáltatás biztosítása. A bölcsőde harmonikus és egészséges életterének kialakítása, kisgyermekek egyéni nevelése, gondozása. A szülővel a bizalmon alapuló, segítő partneri kapcsolat kialakítása.

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi.

A szülő joga, hogy:

- ❖ megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízza;
- ❖ megismerhesse a gyermekcsoportok életét;
- ❖ megismerje a nevelési-gondozási elveket;
- ❖ tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől;
- ❖ véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban;
- ❖ megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy:

- ❖ a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- ❖ a fizetendő térítési díjat időben rendezze,
- ❖ az intézmény házirendjét betartsa.

A gyermek joga, hogy:

- ❖ segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez;
- ❖ sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön;
- ❖ a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön;
- ❖ emberi méltóságát tiszteletben tartásuk, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – , az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön;

- ❖ a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben-gondozásban részesüljön.

Igénylők és a személyes gondoskodást nyújtók jogainak védelme:

Az ellátást igénybevevő családját megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Különösen a kisgyermekeket, akik életkoruknál fogva kiszolgáltatottak.

Az igénylő családok számára a gyermekcsoport falújságján a **gyermekjogi képviselő**, a **gyermekvédelmi felelős** neve, elérhetősége, és hivatali ideje, elérhetősége is megtalálható.

3.1 Hitvallásunk

Biztonságérzetet nyújtó, érzelem gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, élmény és fantázia világa gazdagodhat, és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

A bölcsődei nevelésben nagyon fontos a személyre szóló bánásmód, mely a gyermekek egyéni sajátosságához és igényeihez igazodó nevelést gondozást jelent.

Ebben a folyamatban nincs kiinduló és elérendő fejlettségi szint, hiszen a bölcsődei felvételnek sincsenek tanult fejlettségi kritériumai (pl.: nem kell tudni önállóan enni, szobatisztának lenni, beszélni stb.).

Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak.

Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket.

Ebben az életkorban ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.

3.2 A kisgyermeknevelő, mint modell

A jó kisgyermeknevelő szeret aprólékos gonddal dolgozni, élvezzi, hogy munkája nyomán fejlődés fakad, és örömet szerez neki a fejlődés megfigyelése. Nem szükséglete, hogy minduntalan beavatkozzék abba, ami történik, hanem van türelme várni, megfigyelni, de ha szükség van a beavatkozásra, azt körültekintően, tapintatosan teszi. Rendelkezik a figyelem összpontosításának és megosztásának képességével, jó hallási és látási emlékezettel, áttekintőképesség és megfelelő munkaszervezési adottságokkal, hogy a váratlan feladatokat be tudja illeszteni a munka menetébe. Kiegyensúlyozott, nyugodt, biztonságos a testmozgása. Mozdulatai lágyak, puhák és finomak. A kisgyermeknevelő legfontosabb „munkaeszköze” az érték, mivel mindent, amit tesz, azt valamilyen érték jegyében teszi, illetve minden tette értékhordozó és értékközvetítő.

Bölcsődés korban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelőerők egyike. Ebben az életkorban különösen meghatározó a nevelő-gondozó személyisége, hiszen a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretet és érzelmileg legközelebb álló felnőtt kedvéért.

A kisgyermeknevelő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége, feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Napközben helyettesítenie kell az anyát, a biztonságérzetet, öleléssel, simogatással és szeretgetéssel kell biztosítani.

El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a nevelői magatartás feltételezi az önállóságot, a rugalmasságot, a döntési- és helyzetfelismerő képesség meglétét.

4. HUMÁN ERŐFORRÁS

Bölcsődei dolgozók:

- ❖ kisgyermeknevelő 1 fő
- ❖ bölcsődei dajka 1 fő

Intézményünk óvoda és bölcsődeként működik, így a bölcsődére vonatkozó vezetői feladatokat az intézményvezető végzi. A kisgyermeknevelő helyettese szintén az intézményvezető. A bölcsődei dajka helyettese a megfelelő bölcsődei végzettséggel rendelkező óvodai dajka.

A bölcsődeorvos megállapodás alapján havonta látogatja a bölcsődét.

Technikai dolgozóinknak megfelelő szintű folyamatos tájékoztatás után tudniuk kell milyen célok érdekében, hogyan kívánják a kisgyermeknevelők a gyermekcsoport nevelését és gondozását megvalósítani, és ennek megfelelően járuljanak hozzá a nevelés-gondozás eredményességéhez.

A nem kisgyermeknevelő munkakörben alkalmazott dolgozók akkor tudják eredményesen segíteni a munkát, ha látják helyüket, szerepüket a bölcsőde egészében. Olyan empatikus képességgel kell rendelkezniük, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy megfelelő társaik legyenek a kisgyermeknevelőnek a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

5. DOLOGI-TÁRGYI FELTÉTELEK

A bölcsőde épülete nem bölcsődének épült, óvodaként funkcionál.

A gyermeklétszám alakulását és a szülői igényeket figyelembe véve az óvodai csoportszoba lett bölcsődei gyermekszobává kialakítva.

A bölcsődében kialakított helyiségek a szükséges eszközökkel vannak berendezve.

„Nagylózi Virágfüzér Óvoda épületének felújítása és bővítése” című NYDOP-5.3.1/B-12-2013-0023 azonosítószámú projekt keretében az óvoda régebbi épületrésze megújult: nyílászáró csere, vezetékcsere, hőszigetelés történt. Új nyílászárókat kapott a raktárhelység.

A régi ebédlőből egy hangulatos, fejlesztő eszközökkel, játékokkal felszerelt fejlesztő szoba lett kialakítva ahol a fejlesztőpedagógus és a logopédus zavartalan körülmények között tud foglalkozni a gyermekekkel.

Az intézmény bővült két csoportszobával, mosdókkal, tornaszobával.

A fűtést és melegvízellátást a tetőn elhelyezett napkollektorok is segítik, teszik korszerűbbé.

Megújult a **konyha** is, ahol a berendezési eszközök minden előírásnak megfelelnek. Beszerelésre került egy új 3 kádas rozsdamentes mosogató, egy új rozsdamentes munkapult. Sikerült az elhasznált konyhai eszközeinket is újakra cserélni.

A **tornaszoba** az itt dolgozóknak és gyermekeknek egyaránt régi vágya volt. A mindennapos testnevelés, a mozgás megszervezése eddig helyhiány miatt nagyon nehéz volt, de az új tornaszobával ez a probléma megoldódott. Eszközökkel is gazdagodott: tornaszőnyegek, padok, bordásfalak, labdák, karikák, különböző mozgásfejlesztő eszközök segítik a gyermek mozgásának fejlesztését. A tornaszoba üvegfelületeinek védelmét a sportháló, a padló terhelhetőségét sportpadló biztosítja. A harmónika fal eltolásával lehetőség van arra, hogy rossz idő estén itt kerüljenek megrendezésre a különböző ünnepek: anyák napja, évzáró.

Az **alkalmazotti, munkatársi, és nevelőközösségi értekezletek** megtartására is alkalmas a nevelői szoba, iroda. A szakmai munka színvonalának fejlesztésére internet hozzáférés is elérhető vált az intézményben. Az elmúlt években megvalósult a számítógép és monitor cseréje, valamint multifunkcionális nyomtató is beszerzésre került. A nevelői szobában kapott helyett a szakmai könyvtár, melyet folyamatosan bővítünk.

Átadó helyiség

Alapterülete és felszereltsége megfelelő. Kielégíti a bölcsődés életkorú gyermekek öltöztetési igényeit, jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényeket biztosítunk.

Fürdőszoba

Kielégíti a napjainkban kívánatos nevelési és gondozási igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.

Gyermekszoba

A gyermekszoba alapterülete megfelel a 15/1998.(IV. 30.) NM rendelet 39.§ (8) bekezdésében meghatározottaknak, mely szerint a 3 m²/gyermek biztosított.

A gyermekszobát úgy rendezzük be, hogy a kicsik egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játéki igényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhatnak társaikkal és kisgyermeknevelőjükkel.

A bútorok, a mozgásfejlesztő eszközök a gyermekek méretének megfelelőek.

A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait maximálisan figyelembe vesszük.

Játszókert

A bölcsődénk játszókertje gyermekközpontú szemléletet tükröz. A bölcsődés korú gyermek apró természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagymozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók. Kertünk füves területe ideális a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékhöz, homokozáshoz egyaránt. Nagy fáink, árnyékolóink nyújtanak védelmet a tűző nap melege ellen.

Nyáron különösen sok időt töltenek a ránk bízott gyermekek a szabadban. A kertben tartózkodás a szobai játék egyformaságát megszakítja, változatosságot, vidámságot jelent.

6. A BÖLCSŐDE ALAPFELADATA

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája.

Bölcsődénk alaptevékenysége napközbeni ellátást nyújtani a gyermekek számára, a szülők munkaideje alatt, továbbá a 3 éven aluli gyermekek nevelése-gondozása, harmonikus testi szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

A bölcsőde naponta reggel 6.30-tól fogadja az érkező gyermekeket.

A gyermekek hazavitelére délután 16.30-ig van lehetőség.

A bölcsőde 8 gyermek számára biztosítja a napközbeni ellátást.

Bölcsődénk 20 hetes kortól fogad gyermekeket. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. Abban az esetben, ha várólista alakulna ki a bölcsődei ellátásra és a gyermek egyéni fejlettsége lehetővé teszi, betöltött 2,5 éves korban a gyermek az óvodai csoportba áthelyezhető.

A Szakmai Program figyelembe veszi a bölcsődékben folyó nevelő-gondozó munka szakmai alapelveit. Ezeknek az elveknek az elfogadása és gyakorlatban való alkalmazása a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye.

7. A BÖLCSŐDE EGYÜTTMŰKÖDÉSE

A bölcsőde – egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával – együttműködik mindazokkal, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek (gyermekjóléti szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, nevelési tanácsadó, családsegítő központ, óvoda, képző intézmények, a korai fejlesztés szakemberei, szakértői bizottság, gyermekvédelmi szakellátás, gyámügy).

7.1 Intézményen belüli együttműködés

Célunk, hogy a meghatározott szakmai alapelvek mentén a lehető legtökéletesebb ellátást biztosítsuk a kisgyermekeknek, éppen ezért elengedhetetlen a rendszeres kapcsolattartás az intézmény vezetőjével, és független szaktanácsadóval. (Kocsis Zsuzsanna)

Az intézményvezető a kisgyermeknevelő helyettese, így a gyermekeket érintő információk területén naprakésznek kell lennie, ezáltal a gyermekcsoport szerves részét is képezi.

A továbbképzések lehetőséget adnak a rendszeres és célirányos önképzésnek. Az itt szerzett tapasztalatokat és ötleteket a bölcsődénk kisgyermeknevelője a mindennapos nevelői, gondozói tevékenységében tudja hasznosítani.

A szakmai tudás bővítése akkreditált továbbképzések által is megvalósítható.

A szakmai kapcsolatrendszer teljesebbé tehető a Bölcsődei Módszertani Szervezettel, a bölcsődei hálózat intézményeivel.

7.2 Más intézményekkel történő együttműködés

Fenntartó

Intézményünk fenntartója Nagylózs Község Önkormányzata, mellyel a kapcsolatot az intézményvezető tartja. A fenntartó meghatározza munkánk feltételeit és a feladatok révén annak rendjét is. A kapcsolat egyfelől hivatali, másfelől támogató, segítő jellegű.

Virágfüzér Óvoda Nagylózs

Bölcsődéseink intézményünk óvodás csoportjaiba kerülnek majd, mely óvodai csoportokkal sikeres az együttműködésünk. Kölcsönös érdeklődés révén lehetővé válik egymás munkájának, céljainak megismerése, megértése, ezáltal a gyermekek számára az átmenet zökkenőmentesebbé válhat.

A bölcsődés gyermekeket meglátogatják azok az óvodapedagógusok, akikhez kerülnek majd az óvodában. A visszalátogatás is hasonlóan történik, meglátogatják, nyomon követik óvodai életüket. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy a gyermek a bölcsődei jelét az óvodában is megkapja.

A kapcsolattartás formái

- ❖ Kölcsönös látogatások - az óvodapedagógus meglátogatja a gyermekeket a bölcsődében.
- ❖ Rendezvények, ünnepek látogatása, közös programok szervezése.
- ❖ Fokozatos beszoktatás az óvodába (szülő, kisgyermeknevelő segítségével).
- ❖ Kölcsönös tapasztalatcsere, tájékozódás a gyermekek fejlődéséről.
- ❖ Az óvodapedagógusok és kisgyermeknevelő kölcsönösen részt vesznek a szülői értekezleteken, közös programokon.

Család és Gyermekjóléti Szolgálat

Bölcsődei dolgozóként és a jelzőrendszer tagjaként kötelességünk, hogy gyermekbántalmazás vagy - veszélyeztetés esetén jelezzük azt a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat felé.

A bölcsőde a gyermeki jogok és a gyermekek érdekének érvényesítésének teljesítése során minden olyan intézménnyel és szakemberrel együttműködik, aki részt vesz az intézményi feladatok teljesítésében, és szolgáltatást nyújt családoknak /Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Védőnői Szolgálat/.

8. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS

Forrás: A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai, Módszertani levél, 2012.

A bölcsődei gondozás-nevelés feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és a kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával a 20 hetes-3 éves korú egészséges gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

A hátrányos helyzetű gyermekek esetében törekedni kell a hátrányok és következményeik enyhítésére.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- ❖ a harmonikus testi, lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása
- ❖ a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése
- ❖ egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése
- ❖ szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- ❖ derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában
- ❖ a kisgyermeknevelő gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- ❖ az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat egészséges fejlődésének segítése,
- ❖ lehetőségteremtés a kisgyermeknevelő és /vagy társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését,

- ❖ a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával,
- ❖ a szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő érzékszervi és/ vagy mozgássérült, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- ❖ az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- ❖ a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- ❖ a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- ❖ az önálló véleményalkotásra, döntésre, választásra való képessé válás segítése,
- ❖ ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- ❖ a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben

8.2 A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

(forrás: A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja)

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

8.3 A bölcsődéink nevelési-gondozási alapfeladatai

Bölcsődei nevelési-gondozási feladatunk a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának biztosításával a 2-3 éves gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermek esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség, hidrotériás medence vagy fejlesztő-, só-, fény-, hang-, zene-, mese- vagy alkotóterápiás szoba.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

8.4 A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

- gondozás
- játék
- mondóka, ének
- vers, mese
- alkotó tevékenységek
- egyéb tevékenységek
- mozgás
- tanulás

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához.

A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése. A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő, jórészt tapasztalatszerzési lehetőségekre épülő tanulási élményeket, biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek tiszteletének kialakítása.

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem jár elmarasztalás. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

Gondozási műveletek

Pelenkázás, bili, WC-használat

A gyermekek pelenkázásához egyszer használatos saját pelenkát használunk. A pelenkát naponta többször cseréljük: reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A székletes pelenkát azonnal kicseréljük. A gyermek igényei és fejlettsége szerint a pelenkacserét a pólyázón fektetve vagy állva végezzük.

Csak az enyhén nedves gyermeknél használunk törlőkendőt az alsó test törlésére.

A vizeletes és székletes gyermekeknél a folyóvízes lemosást alkalmazzuk.

A folyóvízes lemosás tisztább, és kellemesebb komfortérzést ad. A lemosás alatt lehetőséget biztosítunk a vízzel való ismerkedésre, és az együttműködésre. Az otthon bilit használó gyermekek a bölcsődében is bilit használhatnak, a gyermekvévét, mint lehetőséget ajánljuk fel. A WC-papír használatát a fiúknak is ajánljuk, a kislányoknak a törlést a kisgyermeknevelő segíti.

A szobatisztaság kialakulását nem sűrgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót.

Az idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján minden gyermek szobatiszta lesz.

Testápolás

Testünk tisztasága nem csak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek megelőzésében is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermek korban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért gyakran kezet mosunk. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Mindig kezet mosunk pelenkacsere és a WC használat után. Fontos feladatunk helyes kézmosás tanítása. Arcot akkor mosunk, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant használunk. A kézmosást, törülközést személyes példaadással segítjük. A tükör előtti fésülködés a mozdulatok gyakorlása mellett, a testséma kialakulása, a saját test jellemzőinek megismerése szempontjából is fontos. Ezért egész alakos tükröket használunk. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a reggeli gondozás idején kerül sor a szájöblögetésre, a fogmosásra. A gyereke saját eszközöket használnak. A kisgyermeknevelő megmutatja a helyes mozdulatokat is. Tanítjuk a helyes orrfújást, a papír zsebkendő használatát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ruházata tiszta, izléses, kényelmes, legyen. Lábbelije egészséges, tartsa a bokáját. Elegendő időt adunk a gyermekeknek az öltözésre, vetkőzésre. Segítjük, figyelemmel kísérjük tevékenységüket, így elkerüljük, hogy a ruhát, cipőt, stb. helytelenül vegye fel, kényelmetlen legyen számára vagy elmenjen a kedve a további együttműködéstől. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet fejlesztjük. A gombolást, fűzést játék közben is gyakorolhatják. A testápolással kapcsolatos szokáskialakítást következetesen végezzük, azzal a céllal, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a kéz- arcmosás, az alapos törülés, a fogmosás, a fésülködés, és az igényes, rendezett öltözék.

Étkezés

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Eredményünk, ha örömmel, jó étvágyal fogyasztják az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint, ölből vagy asztalnál ülve, gondozási sorrendben étkeznek. Mindig figyelembe vesszük az egyéni tempót is. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel a gyermek igényeinek. A gyermekek játékból érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyermekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési szokások (alapos rágás, főzelék, gyümölcs, zöldség fogyasztás) kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk.

Az új ízeket fokozatosan vezetjük be, ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az étel elfogyasztására. A szülőkkel információkat cserélünk a gyermek étkezési szokásairól.

Az étkezésről a kisgyermeknevelő feljegyzést készít a gyermekek egyéni dokumentációjába.

Pihenés, alvás biztosítása

A gyermekek akkor játszanak, vesznek részt aktívan a gondozásban, ha egyéni igényük szerint megfelelő időt, lehetőséget biztosítunk pihenésre, alvásra. Gyermekfektetőn, heverőn, kuckóban pihenhetnek. Az alváshoz optimális feltételek szükségesek: átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, csend, nyugalom, kényelmes ruházat, póttárgy. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. Fekvő gyermeknek a fulladásveszélye miatt nem adunk cumisüvegbe folyadékot. Ébredés után csendes játékra van lehetőség, ügyelünk arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják.

Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játéktevékenységhez szükséges eszköztárunk:

- ❖ Manipulációs játékok
- ❖ Építő, konstruáló játékok
- ❖ Utánzó, és szerepjátékok eszközei
- ❖ Képességfejlesztő játékok
- ❖ Nagymozgásokat fejlesztő játékok
- ❖ Udvari játék eszközök

Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok, és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre.

A verselés, mesélés, képek- és nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

Fejődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény. A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése... stb.). Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése.

A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumára iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

Mozgás

Kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása. Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagymozgásos játékok. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye.

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkorai tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során alkalmazott módszereiben figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A **beszéd** a kisgyermekkorai tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

9. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK GONDOZÁSA NEVELÉSE FEJLESZTÉSE

A bölcsőde biztosítja a napközbeni ellátást a sajátos nevelési igényű gyermekek számára egészséges gyermekekkel közös csoportban, abban az esetben, ha a korai fejlesztést más, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (TKVSZRB) által kijelölt intézmény végzi.

A bölcsőde biztosíthatja a korai fejlesztést, gondozást és fejlesztő felkészítést, ha az intézmény rendelkezik a megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel. Bölcsődei felvételt nyerhetnek mindazon gyermekek, akik veleszületett vagy szerzett károsodás következtében valamilyen fogyatékossgal élnek, vagy fejlődésükben oly mértékben visszamaradottak,

hogy emiatt speciális bánásmódot, több figyelmet igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét.

15/1998 NM rendelet 35. §¹¹⁶ (1) Ha a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató sajátos nevelési igényű gyermek napközbeni ellátását biztosítja, a gyermek bölcsődei nevelésének, gondozásának megkezdését követő legalább három hónap elteltével

a) bölcsődében és mini bölcsődében - az intézmény orvosának, gyógypedagógusának, kisgyermeknevelőjének, valamint a család- és gyermekjóléti központ munkatársának a véleménye alapján - az intézmény vezetője a szülővel együtt,

(2) Ha a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató sajátos nevelési igényű gyermek napközbeni ellátását biztosítja, együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását vagy a fejlesztő nevelését ellátó, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.

(3) A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása történhet

a) a nem sajátos nevelési igényű gyermekekkel közös csoportban, vagy

b) speciális bölcsődei csoportban.

(4) Egy kisgyermeknevelő, szolgáltatót nyújtó személy a speciális bölcsődei csoportban

a) bölcsőde, mini bölcsőde és munkahelyi bölcsőde esetén legfeljebb három gyermeket,

b) családi bölcsőde esetén legfeljebb kettő gyermeket nevelhet, gondozhat.

(5) A sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteihez igazodóan a (4) bekezdésben foglalnál kevesebb számban is meghatározható az egy kisgyermeknevelő, szolgáltatót nyújtó személy által nevelhető, gondozható gyermekek száma.

(6) Ha a bölcsődei nevelési év közben állapítják meg a gyermek sajátos nevelési igényét, a bölcsődei ellátás egyes formáinál az e rendeletben meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására vonatkozó csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig túlléphető.

9.1 A felvétel rendje:

- ❖ Szükséges a TKVSZRB javaslata. Amennyiben a szülő nem rendelkezik a szakértői bizottság javaslatával, a bölcsődének a szülővel történő megbeszélés után kezdeményeznie kell a vizsgálatot.
- ❖ A szülőkkel történő beszélgetés alkalmával a bölcsődében orvosi és gyógypedagógiai anamnézis felvétel készül.
- ❖ A gyermek állapotának felmérését – megfigyelés és az anamnézis alapján – dokumentálni kell.

9.2. A sajátos nevelési igényű gyermek elhelyezési módja a bölcsődében:

Teljes integráció: egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sérült van elhelyezve. A sajátos nevelési igényű gyermek ellátása két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldható meg, így a csoportlétszám maximum 5 fő.

9.3. Személyi feltételek

Kisgyermeknevelő

Gyógypedagógus: - Olygophren vagy a sérülésnek megfelelő szakos

- konzulensként hetenként a szükséges óraszámban végzi a korai fejlesztés gyakorlati feladatait.

9.4. Tárgyi feltételek

A szükséges eszközöket az ép bölcsődei csoport mozgás- és játékfejlettségi szintje határozza meg. A sajátos nevelési igényű gyermek számára a sérülésének megfelelő fejlesztő eszközöket, játékokat kell biztosítani. Ezeket az eszközöket, játékokat úgy kell elhelyezni, hogy azok ne okozzanak konfliktushelyzetet, és az egészséges gyermekek is játszhatnak azokkal. Ajánlott fejlesztő szoba kialakítása, ahol az egyéni fejlesztő foglalkozások nyugodt körülmények között végezhetők.

Speciális csoport

Nagymozgást fejlesztő- és segédeszközök:

- ❖ kapaszkodó,
- ❖ bordásfal,
- ❖ különböző méretű labdák,
- ❖ tornapad,
- ❖ Bobath v. terápiás labda,
- ❖ tornaszőnyeg,
- ❖ Body-roll hengerson,
- ❖ egészalakos tükör,
- ❖ dobogósor,
- ❖ golyófürdő,
- ❖ kisméretű csúszda.

Finommotorikát fejlesztő eszközök:

- ❖ festékek (alapszínek: piros, sárga, kék),
- ❖ ceruzák,
- ❖ filctoll,
- ❖ zsírkréta,
- ❖ gyurma,
- ❖ tálsorozat,
- ❖ Montessori torony,
- ❖ kosarak, tálak,
- ❖ játzókendők,
- ❖ berakótáblák,
- ❖ pingponglabda,
- ❖ fakockák (különböző méretűek),
- ❖ fagolyó,
- ❖ flakonok kupakkal,
- ❖ szenzomotoros fejlesztő eszközök

Hallás-, ritmusfejlesztő eszközök:

- ❖ csörgő, csengő, csörgő labdák,
- ❖ cintányér,
- ❖ triangulum,
- ❖ dob.

A helyváltoztatást, önellátást, önkiszolgálást segítő eszközök kiválasztása a gyógypedagógus (konduktor) feladata az egyes gyermek állapotának, szükségletének megfelelően.

9.5. Nevelés – gondozás – fejlesztés

A sérült kisgyermek bölcsődei gondozása lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve fejlesztő programmal segítsék a gyermek optimális személyiségfejlődését, biztosítsák a szülőkkel való együttműködést.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a szülők figyelemmel kísérhessék gyermekük bölcsődei fejlődését, fejlesztését, választ kaphassanak kérdéseikre, igény szerint írásos fejlesztő programot kérhessenek otthonra.

Fontos, hogy a kisgyermeknevelő a sérült gyermeket önálló személyiségként fogadja el, gondozását-nevelését a gyermek egyéni igényének figyelembevételével végezze.

A kisgyermeknevelő a sérült gyermekekkel való foglalkozás során módszerében figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sérült gyermek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A kisgyermeknevelő több elemből álló rehabilitációs munkát végez:

- ❖ gondoz,
- ❖ napirendbe illesztve végzi az egyéni és csoportos foglalkozásokat a gyógypedagógus irányítása alapján.

A korai fejlesztés és gondozás keretében biztosítani kell a gyermekek részére:

Egyéni foglalkozást:

- ❖ 2-3 év között legalább heti 2 órában.
- ❖ 3-4 év között legalább heti 4 órában.

Csoportos foglalkozást:

- ❖ 2-3 év között legalább heti 4 órában.
- ❖ 3-4 év között legalább heti 6 órában.

/ A pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet 25. §. (3) bekezdés alapján./

Egyéni foglalkozás

1. A gyógypedagógus felméri és írásban rögzíti a gyermek fejlettségi szintjét.
2. A látottak alapján részletes, írásbeli tervet készít, a fejlődés területeit külön-külön számba véve, melyet a szakértői bizottságnak év elején megküld, a fejlesztés értékelését pedig az oktatási év végén szintén megküldi.
3. A fejlesztési terv fő törekvéseit és az oda vezető apró lépéseket is megbeszéli a gyermek kisgyermeknevelőjével.
4. Bemutatja a gyakorlatban.
5. Utazó gyógypedagógus esetén ezután a kisgyermeknevelő a megbeszéltek szerint a napi gyakorlatban végzi a fejlesztést.
6. Főállású gyógypedagógus, aki naponta jelen van a bölcsődében egyéni fejlesztő foglalkozásokat tart napirendszerűséggel.
7. A gyógypedagógus folyamatosan együttműködik a kisgyermeknevelővel, intézményvezetővel, konzultál a szakvizsgálatot végző orvosokkal, utazó gyógypedagógussal, pszichológussal, más szakemberekkel, szükség esetén változtat a módszerekben, a programban és a fejlesztő eszközökben
8. A gyógypedagógus meghatározott időközönként (2-3 havonta) újra felméri a gyermek állapotát, és ehhez igazítja a programot, team megbeszélésen ismerteti azt.

9. A gyógypedagógus tájékoztatja a szülőket a gyermek állapotáról, elmondja a változásokat és segíti őket abban, hogy gyermekükkel otthon hogyan foglalkozzanak

Csoportos foglalkozás

Teljes integrációban az egyéni foglalkozás, a gondozásba épített fejlesztés és az ép társakkal való együttlét biztosítja a sérült gyermek harmonikus fejlődését. A speciális és részleges integrációban működő csoportokban a napirend része.

A gyógypedagógus tervezi, és napi rendszerességgel vezeti. A csoport kisgyermeknevelőjével megbeszéli a foglalkozással elérni kívánt hosszú távú célkitűzéseket és az ahhoz vezető apró lépéseket is. Előzetes megbeszélés alapján a kisgyermeknevelő előkészíti a napi foglalkozáshoz szükséges eszközöket.

Nem főállású gyógypedagógus/konduktor esetén távollétében, részletes megbeszélés, és írásban összeállított segédlet alapján, a csoportos foglalkozás vezetésével megbízott kisgyermeknevelő végzi.

9.6 Dokumentáció

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció:

- ❖ „Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap” kisgyermeknevelői bejegyzése (havonta összefoglaló a gyermek fejlődéséről),
- ❖ üzenő füzet a szülőknek a napi jelentősebb eseményekről,
- ❖ kisgyermeknevelői jellemzés a szakértői bizottsági, illetve egyéb szakvizsgálatokhoz.

A gyógypedagógus által vezetett dokumentáció:

- ❖ egyéni fejlesztési terv, amely a fejlődést követve változhat,
- ❖ csoportos foglalkozás tervezete,
- ❖ gyógypedagógiai felmérés készítése évente legalább 2 alkalommal a csoportokról és egyénekről,
- ❖ gyógypedagógiai szakvélemény készítése szakértői bizottsági és szakvizsgálatokhoz.

A korai fejlesztés és gondozás feladatait csak szakember végezheti. A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére épített – fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján kell végezni. Az egyéni fejlesztési tervet a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) készíti el.

Az egyéni fejlesztési tervnek tartalmaznia kell az értelmi fejlesztés, a hallásfejlesztés, a látásfejlesztés, az adaptációs tréning, a mozgásfejlesztő terápiák, logopédiai terápiák a pszichológiai fejlesztés feladatait.

A fejlesztést – gondozást végző gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon egyéni fejlesztési naplót vezet.

A gyermek fejlődését a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta), központilag kiadott nyomtatványon értékelő lapon értékeli. Az értékelési lap egy példányát megküldi a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak, illetve a szülőnek, egy példánya az ellátó intézményben marad.

Ha sajátos nevelési igényű gyermek felvételét vállalja a bölcsőde, a felsorolt feltételeket teljesítenie kell ahhoz, hogy a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott korai fejlesztésre, gondozásra, valamint fejlesztő felkészítésre járó állami normatíva hozzájárulást igényelhesse a fenntartó.

- ❖ A korai fejlesztés, gondozás és/vagy fejlesztő felkészítés tevékenysége szerepel a bölcsőde alapító okiratában.
- ❖ A működési engedélyben fel kell tüntetni, ha a bölcsőde korai fejlesztést és gondozást, illetve fejlesztő felkészítést végez /Gymr. 6. § (6) bekezdés f) pont/.
- ❖ Rendelkezik a bölcsőde OM azonosító számmal.

A közoktatási intézménytörzsbe be kell jelentkezni a bölcsődének, ha közreműködik a korai fejlesztés és gondozás valamint fejlesztő felkészítés megvalósításában.

A bejelentkezés elfogadása után megküldik számára az egyedi, hat számjegyből álló OM azonosítót, amelyet jogszabályban meghatározott esetben a hivatalos iratokon fel kell tüntetni, mert OM azonosító hiányában az irat érvénytelen.

Hasonlóképpen jelenteni kell a korai fejlesztésben foglalkoztatott gyógypedagógust, fejlesztő pedagógust, aki egy tizenegy jegyű azonosító számmal fog rendelkezni. Az alkalmazotti azonosító számot is a jogszabályokban foglalt esetekben az intézmény hivatalos iratain fel kell tüntetni.

/A közoktatási törvény végrehajtásáról szóló 20/1997. (II. 13.) Kormányrendelet 11. §. valamint a 12/A-12/D §/

10. A BÖLCSŐDEI ÉLET SZERVEZÉSE

10.1 Gyermekcsoport szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport előírt létszáma 8 fő.

Minden gyermeknek van saját jele, helye az asztalnál, saját ágya, szekrénye. Biztosítjuk lehetőségünkhöz mértén a mozgásfejlesztő eszközöket, bútorokat, tágas játszóhelyeket. Ezek mind-mind a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő tevékenységre, mozgásra ösztönzik, segítik az önállóság kialakulásában.

Két hetes beszoktatási ciklusokkal fogadjuk az új bölcsődéseket. Ez azt jelenti, hogy a szülő valamelyike /vagy nagyszülő/ a gyermekkel tölti az első hetet, így könnyítve az elváláson. A kisgyermeknevelő folyamatosan kapcsolódik be az anya és a gyermek tevékenységébe, ezáltal próbál közeledni a kicsihez. A gyermek igénye szerint próbálkozunk a bölcsődében történő alvással, amely általában a második hét végére, szinte rutinszerűvé válik.

10.2 Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit biztosítja. Megteremti a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A nevelés-gondozás folyamatában az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, játék, alvás) a gyermekek jó közérzetét is megteremtik.

Az optimális napirenden belül az egyes gyermekek igényeit a kisgyermeknevelő úgy tudja kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető a rendszer, a gyermekek tájékozódhatnak a várható eseményekről, miközben kiiktatódik a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, a csoportlétszám és egyéb tényezők is.

Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját gondozónő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kiegészítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása, és az hogy a napirendet a gyermekcsoport kisgyermeknevelője alakítsa ki.

A bölcsődei nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző, a bölcsődei kisgyermeknevelő által készített feljegyzések, és dokumentumok szolgálják.

Napirendünk kialakításánál igyekeztünk szem előtt tartani, hogy a legtöbb időt a játékra fordítsuk. Lehetőség szerint legyen rendszeres a komplex foglalkozásokra szánt idő, figyelembe véve a játékba integrált tevékenységekkel elsajátítható ismereteket.

A csoport kisgyermeknevelője maga dönt arról, hogy egy-egy napon mely tevékenység kap nagyobb hangsúlyt.

11. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődébe a gyermek 20 hónapos korától 3 éves korának betöltéséig, illetve annak az évnek december 31. napjáig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti.

A felvétel a szülő írásbeli kérelme alapján történik, melynek módját, határidejét és rendjét az intézmény minden évben közzé teszi a település honlapján www.nagylozs.hu/.

A felvételt nyert gyermekek szülei a számukra tartott értekezleten kapnak tájékoztatást a bölcsődei életéről és az igénybevétel további módjáról, majd megkezdik gyermekük beszoktatását a bölcsődébe.

12.A BÖLCSŐDE SZOLGÁLTATÁSÁRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA

12.1 Nyilvánosság

A szülők számára kötelességünk lehetőséget biztosítani arra, hogy nyomon követhessék gyermekük bölcsődei ellátását, ezáltal betekintést nyerhetnek a mindennapos nevelői, gondozói munkába, illetve alkalom nyílik a bölcsődében használt dokumentációk megtekintésére, a Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend, Szakmai Program megismerésére.

A tájékoztatás, betekintés az intézményvezetővel és a kisgyermeknevelővel történt időpont egyeztetést követően valósulhat meg.

A szülőknek lehetősége van fogadóóra keretében is tájékoztatást, felvilágosítást kérni a bölcsődében folyó nevelő munkáról, a bölcsőde hivatalos dokumentumairól.

A nyilvánosság a www.nagylozs.hu által valósul meg.

12.2 Kapcsolattartás a szülőkkel

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei gondozás, nevelés kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvétellű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formáját alkalmazzuk:

- ❖ beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- ❖ hagyományos szülői értekezletek,
- ❖ betekintés a fejlődési naplóba
- ❖ szülőcsoportos beszélgetések,
- ❖ családlátogatás,
- ❖ hirdetőtábla,
- ❖ üzenő füzet, beszoktató füzet
- ❖ közös programok, melyek hagyománnyá váltak
- ❖ egyéni beszélgetés
- ❖ kérdőívek kitöltése, vélemények gyűjtése
- ❖ honlap, közösségi oldalak

Szülőcsoportos beszélgetések

Olyan tematikus beszélgetések, melyek a csoportos kisgyermeknevelők vezetnek a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ez által a saját viselkedés repertoár bővítésére. A kisgyermeknevelői indirekt megerősítések pozitív irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

Szervezett programok

A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében.

13. A SZOLGÁLTATÁSTNYÚJTÓK FOLYAMATOS SZAKMAI FELKÉSZÜLTSGÉNEK BIZTOSÍTÁSA

Célunk, hogy dolgozóink szervezett és irányított keretek között végezzék nevelési, gondozási tevékenységüket a módszertani irányelvek, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával.

Fontos, hogy jó minőségű munkát végezzenek a gyermekek és szülők általános megelégedettségére. Fontosnak tartjuk a szakmai tudás gyarapítását, a rendszeres önképzést és továbbképzést, hogy minél magasabb szintű nevelést-gondozást tudjunk biztosítani.

Házi továbbképzés

Évente több alkalommal tartunk házi továbbképzést, melynek témáját a kisgyermeknevelő igénye, érdeklődése alapján, valamint aktuális szakmai kérdésekkel kapcsolatban választjuk ki. A továbbképzéseket kutató munka előzi meg: szakmai könyvek, folyóiratok, kiadványok olvasása.

Szakmai beszélgetése

Aktuális kérdésekkel, előttünk álló feladatokkal, programokkal, a gyermekek fejlődésével, nevelésével, gondozásával, aznap történt eseményekkel kapcsolatosak beszélgetéseink.

Szakmai nap

Évente részt veszünk a Módszertani Bölcsődék által szervezett szakmai napon.

Bölcsődelátogatás

Tapasztalatszerzés céljából szakmai látogatást teszünk más bölcsődékben, tapasztalatainkat közösen megbeszéljük.

A **Módszertani Bölcsődék Egyesülete** által szervezett továbbképzéseken, bölcsőde-vezetői továbbképzéseken, szakmai képzettséget szinten tartó továbbképzéseken részt veszünk.

Továbbképzési tervet készítünk 2017-től – 2022-ig, melyet a kisgyermeknevelőnek teljesíteni kell. A szakma társadalmi elismertségének növelése érdekében törekszünk a bölcsődében jelenleg dolgozó kisgyermekgondozó,- nevelő a felsőfokú végzettséget megszerezze.

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, a családi nevelés és a bölcsődei nevelési-gondozási folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges és fontos.

14.1. Testi fejlődés

- ❖ A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek három éves kora körül már az önállósodás útján halad, éppen a „tegyél le” szakaszban van.
- ❖ Az anatómiai és fiziológiai változások területén ugrásszerű változások most nem következnek be, inkább kisebb telési és nyúlási szakaszok váltakoznak.
- ❖ Az évenkénti hossznövekedés 4 - 5 cm, a tömeggyarapodásé 1,5 - 2 kg.
- ❖ A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata.
- ❖ A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony.
- ❖ Az izomrendszer is fejlődik, a gyermek mozgásai biztosabbakká, koordináltabbakká válnak.
- ❖ Az idegrendszer folyamatai közül az ingerület a domináns, a gátlások lassabban alakulnak ki, emiatt nagy a mozgáséhség. Az agy tömege 3 éves korban 1100g.

14.2. Lelki fejlődés

- ❖ A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek a bölcsődéskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az óvodába lépésre.
- ❖ Három éves kortól fokozatosan kezd függetlenedni az észlelés a cselekvéstől, a szenzomotoros intelligencia időszaka lezárul. Ezután a látás veszi át a vezető szerepet, bár látásmódja még globális, strukturálatlan, részletek felismerésére, elemzésére nem képes.

- ❖ Az **emlékezet** fejlődésénél az önkéntelen, spontán emlékezet dominál. Az emlékezetet - mint sok egyéb funkciót - a mozgás és a cselekvés határozza meg. A verbális emlékezte is cselekvésbe ágyazva fejlődik - sokkal több szót jegyez meg, ha az eseményeket eljátssza, vagy ha a mondókák, versek mozgásos programmal kapcsolódnak.
- ❖ **Képzletüket** feltűnő élénkség, merész csapongás jellemzi, erős emóciók táplálják. Mivel a valóságot még nem ismeri, a képzeletvilágát választja érzelmei, vágyai, kívánságai teljesülésének színhelyéül.
- ❖ Értelmi fejlődésben a szenzomotoros periódus lezáródása után a művelet előtti gondolkodás jellemzi, melynek legfőbb sajátosságai:
 - ❖ egyszerre csak egy nézőpontot tud figyelembe venni /centrálás/,
 - ❖ saját szemléletét nem tudja hozzáigazítani máséhoz /egocentrikus/,
 - ❖ viszonylatokat nem érti /egy szempontú/,
 - ❖ ugyanannak a dolognak kétféle aspektusát nem tudja figyelembe venni /invariancia/.
 - ❖ **Absztrakt beszéd** időszaka:

Az egészségesen fejlődő gyermek a 3. életév után szavakra szóval válaszol, képes a múltban megtörtént eseményt is regisztrálni.

Ez a beszéd már igazi közlő funkciót hordoz, és egyik fontos feladata a **SZOCIÁLIS KAPCSOLATTEREMTÉS**. Ennek érzelmi aspektusa is van, a gyerek nagyon gyakran nem is tudja, hogy mit akar mondani, csak kapcsolatot akar kezdeményezni.

14.3. Szociális fejlődés

A bölcsődéskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az óvodára.

Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A három évesek csoportosulásainak a hely, a mozgás és a tárgy csoportformáló alkalmi után a tevékenység és a szerep adják meg az együttesség tartalmát.

Már ebben az életkorban az egykorúakból álló csoportnál jelentkezik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás.

Főként építőjátékban figyelhető meg. Az egyik gyerek odaadja a másinak a kockát, az ráteszi a közösnek tekintett építményre.

Az összedolgozás során kialakulhat munkamegosztás, vagy különböző és felcserélhető szerepek is. A 3. életévüket betöltött gyerekek az új nevelési év kezdetén bölcsődés társaikkal együtt kerülhetnek óvodai csoportba. A már ismerős és kialakult társkapcsolataik révén beilleszkedésük az új csoportba harmonikusabb, kapcsolataikat pozitív érzelmi töltés jellemzi.

15. BÖLCSŐDEI DOKUMENTÁCIÓ

15.1. Intézményvezető által vezetett nyilvántartások:

- ❖ Felvételi könyv, felvétellel kapcsolatos dokumentumok
- ❖ Havi statisztika
- ❖ Bölcsődei kimutatás (féléves, éves)
- ❖ Fertőző betegségekről szóló kimutatás
- ❖ Munkaköri leírások
- ❖ Dolgozók szabadságának nyilvántartása
- ❖ Dolgozók jelenléti kimutatása
- ❖ Személyi anyagok vezetése
- ❖ Gyermek napi jelenléti kimutatása
- ❖ Szakmai program
- ❖ Házirend
- ❖ Megállapodás
- ❖ Étkezéshez kapcsolódó dokumentumok

15.2. Kisgyermeknevelő által vezetett nyilvántartások:

- ❖ Csoportnapló (naponta)
- ❖ Gyermek-egészségügyi törzslap a fejlődési lappal együtt
- ❖ fejlődési tábla

- ❖ Üzenő füzet
- ❖ fejlődési napló

A bölcsődénk szakmai dokumentumai

Dokumentum megnevezése	Megjegyzés
<i>A nevelő-gondozó szakmai munka alapidokumentumai</i>	
A Bölcsődei Nevelés Országos Alaprogramja	országos program
Bölcsőde Szakmai Programja	helyi program, ötévenként felülvizsgáljuk
Bölcsőde éves munkaterve	éves terv, évente értékelésre kerül
<i>Bölcsődei csoport dokumentuma</i>	
Csoportnapló	Naponta vezeti a kisgyermeknevelő
Napirend	Őszi-téli, és tavaszi-nyári
Gondozási, ültetési, altatási rend	Aktuálisan változik, csoportszobában megtalálható
<i>Gyermek egyéni fejlődésének dokumentumai</i>	
Szülői kérdőív	Bölcsődébe lépéskor a szülő tölti ki.
Egyéni fejlődési napló <ul style="list-style-type: none"> • családlátogatás tapasztalatai • beszoktatás tapasztalatai, • aktuális fejlettség, • megfigyelések, tapasztalatok 	A naplót a gyermek „Saját kisgyermeknevelője” vezeti, negyedévente. <i>A napló vezetésének célja:</i> hogy rögzítsük, a gyermek a különböző életkorban milyen fejlődési szinten áll, fejlődésében előrelépés vagy lemaradás tapasztalható. A fejlődési napló felhívja a kisgyermeknevelő figyelmét arra, hogy mi az, amire fokozottabban kell ügyelnie a gyermek nevelése-gondozása közben.
Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap, fejlődési lappal együtt <ul style="list-style-type: none"> • Eü.-i történések, igazolások bejegyzése • orvosi vizsgálatok eredményei • Szakértői bizottság véleményei • rendkívüli családi események • betegségek stb. • megfigyelési szempontok 	Aktuálisan kell vezetni

Üzenő füzet	Az üzenő füzetben kisgyermeknevelő és a szülő kölcsönösen tájékoztatják egymást. A szülő a bölcsődébe érkezés előtt jellemzi gyermekét. A kisgyermeknevelő negyedévenként értékeli a gyermekeket.
Egyéb dokumentumok: - Bölcsődei napi jelenlét kimutatása - Gyermekétkezés jelentése	Naponta kell vezetni.

Bölcsődénk Szakmai Programjáról és szolgáltatásainkról szóló tájékoztatás helyi módja

A Szakmai Program a bölcsőde nevelői szobájában elérhető a szülők számára, kérésre hazavihető. A felvételt követő első szülői értekezleten az intézményvezető ismerteti a szülővel.

A bölcsődénkről és szolgáltatásairól a www.nagylozs.hu honlapon, valamint a szülői faliújságról tájékozódhatnak az érdeklődők.

Érvényességi nyilatkozat, legitimációs záradék

A Szakmai Program 2017. szeptember 01-től visszavonásig érvényes.

A Program hozzáférhető a bölcsődébe járó gyermekek szülei, bölcsődébe készülő gyermekek szülei részére, továbbá a fenntartó, az ellenőrzést végző szervek és minden érdeklődő számára.

Nagylozs Község Önkormányzatának Képviselő Testülete a Virágfüzér Óvoda és Bölcsőde

szakmai anyagát megismerte, elfogadta 59/2017 (VIII.15) határozattal jóváhagyta.

Zárszó

Bízunk abban, hogy a szakmai program a gyermekek életkori sajátosságait és a szakmai értékeket követve szolgálja a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését.

Hisszük, hogy a szakmai program megvalósításával boldog gyermekkort, egészséges testi, lelki, szociális fejlődést biztosítunk a gyermekeknek, és a bölcsődés kor végére alkalmassá válnak az óvodai élet megkezdésére.